

ת"פ 33860/10/21 - מדינת ישראל - המחלקה לחקירות שוטרים נגד משה אוחיון

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 33860-10-21 מדינת ישראל נ' אוחיון

בפני
מאשימה
כבוד השופטת ג'ויה סקפה שפירא
מדינת ישראל- המחלקה לחקירות שוטרים
ע"י ב"כ עוה"ד מירב נגלר

נגד
נאשם
משה אוחיון
ע"י ב"כ עוה"ד יצחק כהן

פסק דין

כללי

1. הנאשם הורשע בעבירת תקיפה שבוצעה ביום 18.5.21. במועד זה, שחל במהלך מבצע "שומר חומות", הנאשם שירת במרחב דוד של משטרת מחוז ירושלים כקצין בדרגת רב פקד. באותו מועד, סמוך לשעה 14:30, התקבל דיווח על הפרות סדר והתקהלות באזור המדרגות בשער שכם. הנאשם שימש כמפקד הכח המשטירטי שטיפל באירוע.

הפרת הסדר במקום כללה התפרעות של עשרות צעירים שהתגודדו סביב השוטרים, חלקם היו רעולי פנים, חלקם עמדו על הגגות וידו אבנים לעבר השוטרים, חלקם החזיקו כלי תקיפה כגון גז פלפל ואגרופנים. הפרת סדר זו הייתה חלק משורה ארוכה של אירועי התפרעות חמורים שהתרחשו בארץ באותה תקופה והסלימו במיוחד באיזור העיר העתיקה של ירושלים.

הנאשם הורה למתקהלים במקום להתפזר והם, ובתוכם גם נפגע העבירה, נמנעו מלעשות כן. נפגע העבירה הסתובב במקום וצילם את האירוע באמצעות מכשיר טלפון נייד שאחז בידו, ותוך כדי כך השמיע אמירה ביחס ל"בלאגן" הצפוי במקום ואף השמיע לעבר השוטרים איום במסווה של אזהרה: "תשמרו על עצמכם". בעקבות זאת הנאשם, שעמד במרחק של מספר מטרים מנפגע העבירה, רץ לכיוונו, וללא כל הצדקה סטר בפניו.

2. בהכרעת הדין שניתנה ביום 15.5.23 זוכה הנאשם מהעבירה שיוחסה לו.

המאשימה ערערה על פסק הדין. ביום 28.2.23 ניתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, אשר קיבל את הערעור והרשיע את הנאשם בעבירה שיוחסה לו. התיק הוחזר לבית משפט זה לצורך גזירת דינו של הנאשם.

בשולי פסק הדין של בית המשפט המחוזי נכתב: "**למען הסר ספק מובהר, כי ככל שתעלה טענה לאי הרשעה**

או לביטול הרשעה, איננו מחוויים דעה בעניין זה, ובית משפט השלום יעשה כהבנתו."

3. טרם גזירת הדין הוגש תסקיר שירות מבחן בעניינו של הנאשם. התסקיר מיום 10.9.23 מלמד כי הנאשם כבן 35 נשוי לאשתו, העוסקת בהוראה בחינוך מיוחד, אב לחמישה ילדים בגילי שנה עד עשר, משרת כקצין משטרה במחוז ירושלים מזה כשבע-עשרה שנים, בוגר שירות צבאי מלא במשמר הגבול ובעל השכלה אקדמית.

לנאשם אין הרשעות קודמות, הוא קיבל אחריות מלאה על העבירה שבביצועה הורשע והביע הבנה לחומרת מעשיו וצער על ביצוע העבירה. הנאשם תיאר את התקופה שבה בוצעה העבירה כרווית מתח, בשל המצב הבטחוני ששרר באותה עת. עוד תיאר כי במהלך הניסיון לפזר את הפרת הסדר, הוא הבחין במתלונן שהשמיע קריאות מאיימות, עמד מטרים ספורים מאחורי השוטרים וצעק בעודו מתקרב אליהם. הנאשם פירש את התקרבותו של המתלונן כמאיימת, התקרב אליו וסטר לו בניסיון להרחיקו מהמקום בתגובה אימפולסיבית שנבעה מתוך חשש שמא יפגע המתלונן בשוטרים.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם שיתף באופן כן על אודות קורות חייו וכי מדובר באדם ערכי, מערכתית, שאפתן ובעל תכונות של מנהיג, המאמין באופן טוטאלי במשטרה כגוף אוכף חוק שאמון על ביטחון הציבור, אשר הקדיש את חייו למען הארגון ובעל תחושות שליוחות כלפי פקודיו וכלפי המדינה. על יסוד אלה ועל רקע העובדה כי מדובר במי שמהלך חייו כולו הוא נורמטיבי והוא בעל מערכת ערכים תקינה, המקבל את גבולות החוק ומסוגל לשמור עליהם, העריך שירות המבחן כי רמת הסיכון להישנות התנהגות אלימה מצד הנאשם היא נמוכה.

עוד ציין שירות המבחן, כי הנאשם עדיין משרת במשטרה ומעוניין להמשיך ולשרת בעתיד וכי הרשעה פלילית עלולה להביא לסיום שירותו. לפיכך, שירות המבחן המליץ לבטל את הרשעתו של הנאשם ולגזור עליו שירות לתועלת הציבור בהיקף מצומצם, שיאפשר לו להמשיך בשירותו האינטנסיבי במשטרה. שירות המבחן הוסיף התרשמותו שלפיה לנאשם יכולות טובות להימנע מהתנהגות דומה בעתיד ולפיכך לא המליץ לשלב את הנאשם בטיפול.

4. המחלוקת בין הצדדים נוגעת, בעיקרה, לסוגיית ביטול ההרשעה; בעוד שהמאשימה ביקשה להותיר את ההרשעה על כנה ולגזור על הנאשם גם מאסר מותנה לצד שירות לתועלת הציבור, ב"כ הנאשם ביקש לבטל את הרשעתו של הנאשם ולאמץ את המלצתו העונשית של שירות המבחן.

התביעה מיקדה טיעוניה באופי העבירה ובפגיעתה לא רק במתלונן, אלא בתדמיתה של המשטרה כולה. המאשימה ביקשה לקבוע מתחם עונש הולם שבין שירות לתועלת הציבור ומספר חודשי מאסר בעבודות שירות, וביקשה לגזור את עונשו של הנאשם בתחתית מתחם העונש ההולם.

מטעם ההגנה העיד ניצב דורון תורג'מן, מפקד מחוז ירושלים במשטרת ישראל, כעד אופי, ותיאר את תפקודו המצוין בשירות המשטרה. כן הוגשה עדות אופי כתובה מטעם הרב במוסד התורני שבו לומד הנאשם. בנוסף הוגשו מטעם ההגנה תעודות הוקרה, הערכות שניתנו לנאשם על ידי מפקדיו לאורך השנים, גיליונות הערכות עמיתים, תעודות המלמדות על השכלתו של הנאשם ומסמכים רפואיים הנוגעים לבני משפחתו.

ב"כ הנאשם הדגיש את נסיבותיו האישיות של הנאשם, את מסירותו הרבה לעבודתו וההערכה הגדולה שלה הוא זוכה באופן עקבי לאורך שנים בכל תפקידיו. נטען כי הותרת ההרשעה על כנה עלולה להוביל לפיטוריו של הנאשם, וכי בכל מקרה היא תעכב את קידומו.

הנאשם בדברו האחרון אמר כי הוא מקבל אחריות על מעשיו, תיאר כי ממלא את תפקידו בנאמנות לאורך שנים וביקש להימנע מהרשעתו.

דין והכרעה

5. בהלכה הפסוקה נקבעו שני תנאים מצטברים, שבהתקיימותם מאפשרים הימנעות מהרשעתו של נאשם שאשמתו בפלילים הוכחה, והם: כאשר העבירה בנסיבות ביצועה מאפשרת סיום ההליך ללא הרשעה מבלי לפגוע ביתר שיקולי הענישה, וכאשר ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם (ראו ע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל** (פ"ד נב(3) 337)).

6. על מנת לעמוד על שיקולי הענישה במקרה דנן, נבחן תחילה את הערכים המוגנים באמצעות העבירה ואת מידת הפגיעה בהם;

עבירת התקיפה נועדה להגן על שלמות הגוף, תחושת הביטחון האישי ועל כבודו של אדם. לצד זאת, תקיפת אזרח על ידי שוטר חמורה מתקיפה אחרת של אדם את חברו ופוגעת בערכים נוספים ובהם שלטון החוק ושמירה על הסדר הציבורי. בע"פ 89/78 אפנג'ר נ' מדינת ישראל (פ"ד לג(3) 141) נקבע: "**אין אדם חייב, במדינת חוק, לספוג מכות, רק מפני שהמכה הוא שוטר**". תפקידו של שוטר הוא לאכוף את החוק, וביצוע עבירה על ידו פוגע גם בתדמיתה של המשטרה ומכתים את שמם הטוב של כלל השוטרים. אמון הציבור במשטרת ישראל הוא בעל חשיבות מהותית בנושא הציות לחוק, ופגיעה בו פוגעת ביכולתה של המשטרה לבצע את תפקידיה בשמירה על שלטון החוק והסדר הציבורי. הדברים נאמרים ביתר שאת משעה שמדובר במי ששימש כמפקד ואמור לשמש דוגמה לפקודיו.

7. במקרה דנן קבע בית המשפט המחוזי בפסק דינו, כי משעה שהסטירה שסטר הנאשם לנפגע העבירה לא נועדה לקדם את תכלית של מעצרו אלא רק להעניש אותו על התנהגותו, ומשעה שנלווה לה ניסיון של הנאשם, שהיה מפקד הכח, להמשיך ולתקוף את נפגע העבירה, מדובר בסטייה מהותית מן השורה.

8. לצד זאת, לא ניתן להתעלם מן הנסיבות שבהן בוצעה אותה תקיפה: מדובר היה במעשה אלימות שנעשה במהלך אירוע מבצעי, תוך כדי פיקוד על כח שעסק בפיקוד הפרת סדר מורכבת, שאירעה בסביבה לחוצה וטעונה מטבעה ובתוך תקופה מתוחה ורווית אלימות; כפי שעולה מתוך הכרעת הדין, במהלך מעצרו של חלק מהמתפרעים באותו אירוע נאלצו כמה מן השוטרים להשתמש בכח לרבות שימוש באלות, בגז פלפל, באקדח טייזר ובשוקר.

9. האלימות שבה נקט הנאשם כלפי נפגע העבירה לא הייתה מתמשכת, אלא נקודתית ורגעית. מדובר בסטירה אחת, שגם אם אין להמעט בכאב שגרמה ובמשמעות המשפילה שלה, היא הופנתה כלפי מי שבעצמו יצר פרובוקציה ובשעה שהייתה לנאשם עילה למעצרו. אמנם נפגע העבירה לא סיכן את השוטרים, אך התנהלותו הייתה מתריסה ומתסיסה והוא הפריע לשוטרים שניסו לפזר את הפרת הסדר. פוטנציאל הנזק של סטירה מסוג

זה אינו גדול, ולמרבה המזל אף לא נגרמה לנפגע העבירה חבלה בעקבות מעשיו של הנאשם.

10. אמת, מעשים מסוג זה שנעשים על ידי שוטר, לא כל שכן- מפקד, מחייבים תגובה עונשית המבטאת גם שיקולים של גמול והרתעה. עם זאת שקלתי בהקשר זה גם את העובדה שלפיה שוטר נוסף שנהג באותו אירוע באופן דומה, ככל הנראה כלל לא נחקר ולא הועמד לדין, הגם שבידי המאשימה מצוי תיעוד מצולם של מעשיו (ראו סעיף 10 לפסק הדין מיום 15.5.22). בכך יש כדי ללמד כי גם לשיטת המאשימה, בנסיבות אלה משקלם של שיקולי הגמול וההרתעה אינו מכריע.

11. צירוף הנסיבות שתוארו מוביל למסקנה כי במקרה דנן ניתן להימנע מהרשעתו של הנאשם מבלי לפגוע בשיקולי הענישה האחרים.

12. אשר להיתכנות הפגיעה של הרשעה בשיקומו של הנאשם, נתתי דעתי לעובדה שמדובר, על פי עדויות האופי וגליונות ההערכה הרבים שהוגשו, בקצין מצטיין, מסור וערכי, בעל יכולות מקצועיות גבוהות ומזג נעים, אשר משרת את הציבור בנאמנות לאורך שנים, ואשר האירוע שעליו הוא נותן את הדין הוא חריג ויוצא דופן ביחס להתנהלותו בדרך כלל.

13. הנאשם אמנם כפר בעבירה שיוחסה לו, ובתיק נשמעו ראיות, ואולם גם הליך זה נוהל בצורה הגונה, תמציתית ועניינית, כאשר המחלוקת הייתה משפטית בעיקרה. בסופו של יום, הנאשם לוקח אחריות מלאה על מעשיו, מצטער עליהם, הערכת גורמי המקצוע היא כי הסיכוי שמעשים מסוג יחזרו על עצמם נמוך וגורמי המקצוע אף אינם סבורים כי נדרשת מעורבות טיפולית בעניינו של הנאשם.

14. ניתן לסכם ולומר, כי מדובר בשוטר מצטיין, שעל פי הערכות מפקדיו, נכון לו עתיד מבטיח במשטרת ישראל, ואשר כשל באופן נקודתי באירוע שנסיבותיו מורכבות, שהוא מקבל עליו אחריות מלאה ואשר הסיכון להישנותו קטן. לפיכך יש לקבוע, כי מדובר בנאשם שהשתקם באופן מלא.

15. ההגנה הציגה סיכום שימוע לפני פיטורין או השעיה שנערך לנאשם ביום 2.11.21, מיד לאחר הגשת כתב האישום. דא עקא שבחלוף הזמן הנאשם לא פוטר ולא הושעה, גם לא לאחר הרשעתו על ידי בית המשפט המחוזי, והוא המשיך לשרת ואף זכה לתעודת הצטיינות על שירותו. לפיכך, ניתן להסיק כי הסיכוי שהנאשם ישעה או יפוטר גם אם תיוותר הרשעתו על כנה הוא נמוך.

16. עם זאת, לא ניתן להתעלם מן העובדה שעל פי נוהל משטרת ישראל ביחס לקידום קצינים, הותרת הרשעתו של הנאשם על כנה עלולה להוביל לעיכוב קידומו למשך מספר שנים נוספות. בעניינו של הנאשם, שהוא קצין מוערך שמפקדיו צופים לו עתיד מבטיח בשירות המשטרה, מדובר בפגיעה בשיקום. אמת, גם קביעת אשמה ללא הרשעה עלולה להוביל לתוצאה דומה, ואולם מובן כי שאלת אופן סיום ההליך הפלילי יש בה כדי להוות שיקול בבואו של הגורם המוסמך לשקול את קידומו של הנאשם.

17. לפיכך, ניתן לקבוע כי מתקיים במקרה דנן גם התנאי השני הנדרש בהלכה הפסוקה לצורך ביטול ההרשעה.
18. לנוכח האמור לעיל, אני מבטלת את הרשעתו של הנאשם, ותחת זאת קובעת כי הוא ביצע עבירת תקיפה לפי סעיף 379 לחוק העונשין התשל"ז-1977.
19. אני גוזרת על הנאשם 120 שעות שירות לתועלת הציבור על פי תכנית שתוגש על ידי שירות המבחן עד ליום 7.1.24.
20. הסברתי לנאשם את חובתו לשתף פעולה עם שירות המבחן בביצוע העונש, ואת האפשרויות העומדות לפני בית המשפט אם לא יעשה כן.
21. המזכירות תעביר העתק פסק הדין לשירות המבחן.
22. זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים על פי החוק.

ניתן היום, כ"ז כסלו תשפ"ד, 10 דצמבר 2023, בנוכחות הצדדים.